

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація» (за видами)

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02186854	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>0053/17</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	<u>Жильцов</u> (прізвище, ініціали)
«	» 20 <u>17</u> р.

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (за видами).

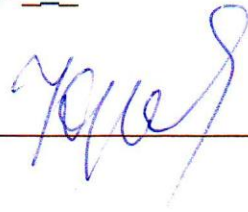
Розробник: Задніпрський Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 11 » січня 2017 року № 6

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

(підпис)

Ю. В. Романенкова

Зміст

Пояснювальна записка-----	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис дисципліни-----	6
II. Тематичний план-----	7
III. Програма дисципліни-----	8
<i>Змістовний модуль I. Лінійна графіка</i> -----	8
IV. Теми самостійних робіт-----	12
V. Карта самостійної роботи студента-----	13
VI. Система поточного та підсумкового контролю-----	13
VII. Методи навчання-----	15
VIII. Методичне забезпечення-----	15
IX. Рекомендована література-----	16
X. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки»-----	17

Пояснювальна записка

Робоча програма з навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва Інституту мистецтв.

Програму укладено відповідно до Тимчасового положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка для освітнього рівня першого (бакалаврського).

В навчальному плані закладу дисципліна «Техніки вільної графіки» є складовою частиною циклу професійної підготовки студентів. Принципи навчання базуються на поступовому набутті навичок графічної діяльності - від технік лінійної графіки, графіки м'якими матеріалами, монотипії, деографії, до мішаної техніки.

Вивчення кожного модуля починається вступною бесідою з загальнотеоретичних питань, які служать теоретичною базою для практичних занять та самостійних робіт, сприяють обдуманому виконанню завдань, готують студентів до художньо-графічної та педагогічної діяльності. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до використання знань та навичок різноманітних графічних технік в самостійній творчій діяльності.

Метою викладання дисципліни «Техніки вільної графіки» є набуття знань з графічного мистецтва та розвиток професійних навичок в графічній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є ознайомлення з різновидами та теоретичними основами мистецтва графіки, практичне використання закономірностей палітри виразних засобів, прийомів та способів графічного відтворення художньої форми.

У результаті вивчення змістового модуля «Лінійна графіка» відповідно до профілю програми підготовки бакалавра формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності (світоглядна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня), а саме:

- здатність до самостійного пошуку необхідної інформації з різних джерел при виконанні конкретних завдань;
- уміння аналізувати обирати та творчо застосовувати відповідні наукові методи і художні засоби в художньо-графічній діяльності;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізації.

Фахові компетентності (організаційна, мистецтвознавча) та **спеціальні** (художньо-творча), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світового та вітчизняного графічного мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-графіків;
- володіння навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння)

Знання:

- різновидів та теоретичних основ мистецтва графіки;
- закономірностей палітри виражальних засобів вільної графіки;
- особливостей ілюстративної графіки.

Практичні навички й вміння:

- вміння створювати композиції використовуючи закономірності палітри виражальних засобів графічного мистецтва;
- володіння різними прийомами та способами графічного відтворення художньо-графічної форми;
- опанування практичними навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами вільної графіки.

Програмні результати навчання:

- вміння створювати композиції засобами вільної графіки;
- вміння ілюструвати різні літературні твори;
- готовність до фахової діяльності в галузі графічного мистецтва;
- розумова активність, креативність у вирішенні нестандартних завдань;
- прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ»

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво» (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (за видами) (шифр і назва)		
Модулів –		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин -60		2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 1	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		48 год.	
		Консультації	
		Самостійна робота	
12 год.			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	разом	у тому числі					разом	у тому числі						
		л	п	с.р.	с.к.	м.к.		л	п	К.	с.р	м.к.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Модуль 1														
Змістовий модуль 1. ЛІНІЙНА ГРАФІКА														
Тема 1. Вправи чорною лінією, штрихом, плямою, крапкою, фактурою.	10		10											
Тема 2. Виконання натюрморту лінією, штрихом, крапкою, плямою, фактурою.	6			6										
Тема 3. Виконання клазур (в прямокутнику та овалі).	6		6											
Тема 4. Зарисовки рослин з натури.	8		8											
Тема 5. Складна тематична композиція на вільну тему.	8		8											
Тема 6. Виконання палітри технічних прийомів.	6			6										
Тема 7. Вправи білою лінією.	8		8											
Тема 8. Вправи кольоровими олівцями.	8		8											
Разом за змістовим модулем 1														
Усього годин	60		48	12										

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЛІНІЙНА ГРАФІКА

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ. (48 год.)

ТЕМА 1.(10 год.) Вправи чорною лінією, штрихом, плямою, крапкою, фактурою.

Вступ. Різновиди графіки, завдання курсу, матеріали, інструменти, обладнання. Вільна графіка. Особливості, різновиди. Виразальні засоби лінійної графіки. Матеріали та техніка виконання навчальних вправ.

Вправи виконуються на аркушах білого паперу форматом А4 перами різної товщини тушшю, гелевими ручками, маркерами, кульковими ручками, паличками. Кожний вид вправ - лінія, штрих, крапка, пляма виконується не менше ніж на двох аркушах. Аркуш паперу необхідно поділити на квадрати зі стороною 5см (12 квадратів). Вправи виконуються без допомоги лінійки та косинця.

Вправи прямими лініями.(2 год.)

Вправи лінією різної товщини включають в себе: прямі лінії - (горизонтальні, вертикальні, нахилені під різними кутами, перехрещені); ламані лінії - (горизонтальні, вертикальні, нахилені, концентричні, перехрещені); хвилясті - лінії (горизонтальні, вертикальні, нахилені, перехрещені, концентричні); спіралеподібні – (горизонтальні, вертикальні, нахилені, перехрещені, концентричні)

Вправи короткими лініями-штрихами.(2 год.)

Серія вправ короткими лініями-штрихами включає в себе вправи різні по щільності , напрямкам штриховки, концентрації та розосередження, штрихами різної товщини.

Вправи плямою (2 год.)

Вправи плямою доцільніше виконувати маркерами з широким кінцем. Форми плям круглі, пластичні, прямі, різного розміру напрямку та насиченості.

Вправи крапкою.(2 год.)

Вправи крапкою включають; рівномірне покриття площини, не рівномірне покриття з концентрацією до центру, або розосередженням на периферію, або динамічним зрушенням в певний бік прямо чи під кутом.

Вправи фактурою (2 год.)

Вправи нематеріальною фактурою доцільніше виконувати комбінацією різних технічних прийомів, різного розміру, напрямку та насиченості.

Рекомендована література:

Основна: [1], [3], [4]

Додаткова: [3], [4], [5].

ТЕМА 3.(6 год.) Виконання клаузур (в прямокутнику та овалі).

Клаузура це вправа, яка виконується протягом короткого часу. Для закріплення поняття фактурної рівноваги передбачено 4 вправи – композиція в прямокутнику та композиція в овалі (2 композиції чорно-білі та 2 кольорові). Вправи виконуються на аркушах білого паперу форматом А4 пером тушшю, гелевою ручкою, фломастером чорного кольору, та кольоровими ручками.

Виконання клаузури в прямокутнику (3 год.)

Для виконання клаузури в прямокутнику потрібно на форматі аркуша намалювати прямокутник довільного формату з гармонійними полями. В середині утвореного прямокутника спонтанно провести ряд прямих та кривих ліній, які переплітаючись створюють мережу багатокутових фігур. Поступово, пам'ятаючи про «три компоненти рівноваги», заповнити всі наявні фігури різноманітними графічними фактурами. При цьому використати набуті навички попередніх вправ.

Виконання клаузури в овалі (3 год.)

Для композиції в овалі треба замість прямокутника намалювати овал довільного розміру (динамічної) форми. Всі подальші дії подібні діям попереднього завдання, з перевагою при розмітці криволінійних елементів.

Рекомендована література:

Основна: [1], [3]

Додаткова: [3], [5].

ТЕМА 4.(8 год.) Зарисовки рослин з природи.

Виконати серію зарисовок рослин з природи (рослини з природного фонду кабінету графіки, власні кімнатні рослини, рослини з ландшафтного оточення). Різними графічними прийомами виявити структуру форми та фактуру поверхні окремих рослин. Формат паперу А4. Матеріал: туш, перо, гелева ручка, фломастери, маркери, пензель.

Зарисовки деревоподібних кімнатних рослин (4 год.)

Для виконання завдання обрати рослини з яскраво вираженою відкритою структурою (олеандр, фуксія, петунія, драцена Сандера, кордиліна, монстерія, пальма фінікова або китайська, нефролепіс, хлорофітум тощо). Графічно виявити структуру форми та фактуру поверхні рослин. Перевагу надати різного виду ліній та штрихів.

Зарисовки декоративнолистяних рослин та кактусів (4 год.)

Для виконання завдання обрати рослини з компактним розміщенням листків характерної фактури та декілька сортів кактусів (кальцеоларія, першоцвіт, сепполія, бегонія, сансев'єра, кактуси: опунсія, ребуція тощо) Графічно виявити структуру форми та фактуру Виконати зарисовки рослин з ландшафтного оточення (скелетні та дрібні гілки бузку, акації, вишні, сливи, яблуні, троянди, жасмину, форзиції, декоративних кущів тощо). Графічно виявити структуру форми та фактуру поверхні листків, гілок стовбурів, кори. Використати повну гаму графічних прийомів.

Рекомендована література:

Основна: [2], [3]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 5.(8 год.) Складна тематична композиція на вільну тему.

Творчу роботу виконати в будь-якій графічній техніці за вибором студента згідно композиційного задуму (перевагу надати київській тематиці) на форматі А3.

Виконання ескізів творчої роботи (2 год.)

Ескізи творчої роботи виконати на папері А4 інструментами за вибором студента. Виконати ряд пошукових ескізів принципового вирішення композиції. Детально промалювати головні та другорядні елементи композиції, уточнити пропорції. Виконати декілька варіантів тонового та кольорового вирішення композиції та відібрати найкращий з них для подальшого виконання оригіналу. Затвердити остаточний варіант ескізу композиції та виготовити «картон» (перехідний малюнок для перенесення ескізу на поверхню оригіналу).

Виконання оригіналу творчої роботи (4 год.)

Перенести ескіз малюнка на поверхню оригінала. Згідно ескізу обраною технікою проробити основні вузлові елементи композиції. Звернути увагу на колорит та гармонійне поєднання трьох компонентів - білого, чорного та сірого

Завершення та оформлення творчої роботи (2 год.)

На завершальному етапі звернути увагу на цілісність композиції. Гармонізувати темні й світлі місця, кольорові акценти, щоб вони чергувались і служили виявленню головного в композиції. Закінчену роботу наклеїти на білий цупкий папір чи тонкий картон з полями або оформити в паспарту

Рекомендована література:

Основна: [1], [3]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 7.(8 год.) Вправи білою лінією.

Вправи виконуються на аркушах паперу формату А4, які потребують попередньої підготовки поверхні. Запропоновані вправи виконуються на двох різних за характером поверхнях – восковій та крейдяній.

Підготовка поверхні на восковій основі (2 год.)

Для підготовки поверхні на восковій основі необхідно мати: щільний білий папір або картон «хром-ерзац», воскову або восково-парафінову свічку, шматочок мила, бажано господарського, чорну туш та пензель не менше №14. На першому етапі поверхню паперу рівномірно натерти восковою свічкою до утворення щільного шару воску. Далі восковану поверхню рівномірно покрити за допомогою пензля розчином чорної туші. Для кращого покриття поверхні до туші додати мило. Підготовлену поверхню просушити.

Виконання вправ на воскованій поверхні (2 год.)

На підготовленій поверхні виконати вправи для ознайомлення з можливостями інструменту та характером поверхні. Як правило ці вправи подібні до вправ пером чи гелевою ручкою. Це різні варіанти прямих, ламаних, хвилеподібних, спіралеподібних ліній, штрихів, крапок та плям. Інструментом для виконання вправ може бути гостро заточений цвях, канцелярський ніж, різні пера з гострими кінцями тощо, якими продряпають шар туші яка покриває поверхню оголюючи білу поверхню підкладки.

На окремому листку (не менше А4) виконати невеличку композицію натюрморту чи пейзажу використовуючи виразність білої лінії. Попередній малюнок композиції виконується безпосередньо на поверхні м'яким графітним олівцем.

Виконання вправ на крейдяній основі (2 год.)

Для підготовки поверхні на крейдяній основі необхідно мати крейдяний папір який виробляє промисловість, або спеціальну крейдяну «приправку» друкарських форм, розчин чорної туші та пензель не менше №14. Поверхню паперу пофарбувати розчином чорної туші і просушити.

На підготовленій поверхні виконати ряд вправ аналогічних попереднім.

Виконання композиції на крейдяній основі (2 год.)

На окремому листку (не менше А4) виконати композицію натюрморту, пейзажу чи фантазійну композицію використовуючи виразність білої лінії. Попередній малюнок композиції виконується безпосередньо на поверхні м'яким графітним олівцем.

Рекомендована література:

Основна: [1], [3]

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 8.(8 год.) Вправи кольоровими олівцями.

Виконати кольоровими олівцями простий натюрморт з трьох побутових предметів на тлі драпіровок різного тону та фактури. Формат паперу А4 (А3) за вибором студента. Матеріал: набір кольорових олівців

При виконанні вправ твердими кольоровими олівцями врахувати особливості нанесення штрихів, через воскову складову грифелів. А також виконати вправи акварельними кольоровими олівцями з розмивками вологим пензлем.

Виконання підготовчого малюнка (2 год.)

Виконати підготовчий малюнок обраної композиції тонкою лінією світлого тону, композиційно вірно розмістити зображення елементів натюрморту на площині.

Робота кольоровими олівцями (4 год.)

Вирішити задачу на виявлення графічної форми, використовуючи різноманітні графічні прийоми. Передати глибину всіх площин і планів за допомогою тону. Максимально використати можливості обмеженої палітри кольорових олівців.

При виконанні вправ твердими кольоровими олівцями врахувати особливості нанесення штрихів, через воскову складову грифелів.

Робота кольоровими акварельними олівцями (2 год.)

Виконати міський пейзаж («Русанівка», «Київ весняний», «Київська старовина» тощо) акварельними кольоровими олівцями з розмивками вологим пензлем. Формат А3.

Рекомендована література:

Основна: [3], [4]

Додаткова: [4], [5].

IV. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ. (12 год.)

ТЕМА 2.(6 год.) Виконання натюрморту лінією, крапкою, фактурою штрихом, плямою.

Формат паперу А4, формат композиційного зображення – не більше 160мм по більшій стороні. Матеріал: туш, перо, гелева ручка.

Для вправи обрати простий натюрморт з трьох побутових предметів на тлі драпіровок різного тону та фактури. Виконати в лінійно-пластичному зображенні постановку натюрморту. Дослідити виразні можливості різних типів ліній (прямі, вертикальні, горизонтальні, ламані, хвилясті, спіральні, тонкі, товсті, насичені тощо).

Виконати штрихом простий натюрморт з трьох побутових предметів на тлі драпіровок різного тону та фактури. Показати різні властивості округлої геометричної форми площини та об'єму предметів натюрморту, складок драпіровок.

Виконати крапкою простий натюрморт з трьох побутових предметів на тлі драпіровок різного тону та фактури. Вирішити задачу на виявлення графічної форми, використовуючи різноманітні за розміром та формою крапки. Передати глибину всіх площин і планів за допомогою тону.

Подібні вимоги і до виконання натюрморту плямою та фактурою різного характеру.

Рекомендована література:

Основна: [1], [3]

Додаткова: [3], [5].

ТЕМА 6.(6 год.) Виконання палітри технічних прийомів.

Виконати серію графічних зображень одного сюжету. На прикладі однієї форми показати різноманітність відтворення стилістичної мови й палітри графічного зображення різних графічних прийомів (прямі лінії, штрих, крапки, плями, фактури). Формат: аркуш паперу А4 з 12 зображеннями одного сюжету (форми). Матеріал: туш, перо, маркер, рапідграф, гелева ручка, пензель.

Рекомендована література:

Основна: [2], [3]

Додаткова: [4], [5].

V. Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль I. ЛІНІЙНА ГРАФІКА			
Тема 2. Виконання натюрморту лінією, штрихом, крапкою, плямою, фактурою. (6 год.) Лінія (5 бал.), штрих (5 бал.), крапка (5 бал.), пляма (5 бал.), фактура (5 бал.).	Практичне заняття.	25	
Тема 6. Виконання палітри технічних прийомів. (6 год.)	Практичне заняття.	5	
<i>Разом: 12 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблицях 6.1 – 6.2.

ТАБЛИЦЯ 6.1
Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта		
Змістовий модуль №1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
15	25	23	14	14	5	14	14	124		

T1, T2 ... T8 – теми змістового модуля.

ТАБЛИЦЯ 6.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	<u>Дуже добре</u> - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	<u>Добре</u> - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь)
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження курсу.

Кількість балів за роботу на теоретичних та практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ зразки робіт студентів та художників;
- ✓ навчальні посібники (в електронному вигляді);
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни "ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ".

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дагддян К. Декоративная композиція / К. Далгддян. - Ростов-на-Дону: «Феникс», 2008. – 314 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірників).
2. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої графоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 62 примірників).
3. Ломоносова М. Т. Графика и живопись / М. Т. Ломоносова. – М.: АСТ Астрель, 2003. – 204 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
4. Хуліан Фернандо, Альбаррасин Хесус Рисунок для індустріальних дизайнерів / Фернандо Хуліан, Хесус Альбаррасин. – М.: Арт-Родник, 2007. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).

Додаткова:

1. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования головы человека / Л. Гордон. М.: Эксмо, 2004. – 202 с.
2. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ століття / О. Лагутенко. К.: Грані-Т, 2007. – 168 с.
3. Лаптев А. Рисунок пером / А. Лаптев. М.: Искусство, 2000. – 202 с.
4. Шалаєв Г. П. Вчимося малювати / Г. П. Шалаєв. К.: Країна мрій, 2002. – 124 с.
5. Електронні ресурси:
Види графіки. Режим доступу:
<http://www.ukrreferat.com/index.php?refera=46461>
Техніки графіки. Режим доступу: <http://www.ex.ua/view/15817680>
Т. Шевченко - офортист. Режим доступу:
<http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=298>

Х. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки» - бакалавр 1 курс 2 семестр

Разом: 60 год., практичні заняття – 48 год.,

самостійна робота – 12 год.

Модулі	Змістовий модуль І							
Назва модуля	Лінійна графіка							
Кількість балів за модуль	124							
Лекції, прак.	1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8	8, 9,10, 11	12, 13, 14, 15	16, 17, 18, 19	20, 21, 22	23, 24, 25, 26	27, 28, 29, 30
Теми лекцій								
Відвідування лекцій								
Практична робота	Вправи чорною лінією, штрихом, плямою, крапкою, фактурою. (10 бал.)		Виконання клаузур (в прямокутнику -10 бал., в овалі – 10 бал)	Зарисовки рослин з натури (10 бал.)	Складна тематична композиція на вільну тему (10 балів)		Вправи білою лінією (10 бал.)	Вправи кольоровими олівцями (10 бал.)
Відвідування практичних занять	5 балів		3 бала	4 бала	4 бала		4 бала	4 бала
Самостійна робота		Виконання натюрморту (лінією -5 бал., штрихом – 5 бал., крапкою – 5 бал., плямою – 5 бал., фактурою – 5 бал.)					Виконання палітри технічних прийомів (5 балів)	
разом	124 бала							